

KÜL A L E H T nr 94

Tsooru mõis, Litsmetsa, Luhametsa, Piisi, Roosiku, Savilöövi, Kikkaoja, Viirapalu

JUSTKUI KAKS AUSAMMAST

„Lepistu kooli mälestusteraamatu koostajad võtsid oma ajaarvamise alguseks üldteada fakti, et Lepistu kool asutati praegusel kohal 1881. aastal.“ Nõnda algab Peeter Lastingu ja Kalle Nurga koostööna valminud 530. leheküljeline raamat „100 aastat Lepistu koolimaja Võrumaal“.

16. märtsil kogunes Tsooru rahvamajja „100 aastat Lepistu koolimaja Võrumaal“ raamatu esitlusele enam kui kolmkümmend huvilist. Fotod: Talvar Nurk

16. märtsil toimus Tsooru rahvamajas raamatu esitus. Lühike kokkumonteeritud filmilõik esimesest koolipäevast, koolielu argipäevast, lõpueksamitest ja viimase koolikella helinast äratasid mälestused taas ja igaüks sai endamisi meenutada ja mõelda oma kooliaastatele. Enamusele koosviibijatest oli Lepistu koolitee jäänud kaugete aastate taha. Iga uus alanud kooliaasta tõi kooli uusi õpilasi, keda on liitnud ühte see, et nad kunagi on olnud Lepistu kooli õpilased.

Nüüdseks on ahel katkenud ja kõigest on jäänud mälestus. Kuna aeg teeb oma tööd halastamatult, siis pidi kiirustama ka mälestuste kogumisega ja nende trükkiandmisega. Vaatamata sellele ei saa mõned kaasautorid neid enam lugeda. Mitmed lood on leitud niinimetatud alleshoitud paberivirnade vahelt. On ka neid, mis kirjutatud kindla eesmärgiga raamatu jaoks, kuid nii mõnigi kirjutaja ise lõpptulemust ei näinud.

Sel päeval meenutati ka Rootsis elavat koolikaaslast Vello Helki, kes pool sajandit tagasi pagenduses viibides pani paberile mälestusi Lepistus veedetud ae-

gadest. Hiljem toimetas ta mõned trükimasinal paljundatud eksemplarid ka Eestisse. Üks neist seisis märkamatuks ka Tsooru raamatukogus. Igal asjal on oma aeg ja väärtus. Vello Helgi lugu „Kauge koolitee kajastusi (1933-1938) saigi raamatu alusvundamendiks, mis hakkas enda ümber siduma teisi jutustusi. Vellole anti elamiseks palju aastaid, kuid mitte niipalju, et oleks saanud lugeda raamatust ka teiste koolikaaslaste mälestusi. Võrumaa Teataja 18. märtsi lehenumber avaldas järelehüüde Vello Helgile, teatades 14. märtsil tema maise teekonna lõpust. Seega jäi vaid kaks päeva raamatu „100 aastat Lepistu koolimaja“ esitluseni.

Tänaseks on paljud mälestused kaante vahele köidetud lootuses, et need ei jääks seisma raamaturiuulisse koguneva tolmuhihi alla. Et koolikaaslased kannaksid nende eest hoolt ja pärandaksid tulevastele põlvkondadele. Lepistu kool on oma töö teinud, nüüd on aeg kasvandikel teda omamoodi tänada. Lepistu koolimaja on kuldsete tähtedega paberikandjal jäädvustatud. Hoiame sellisena teda ka oma südames!

Esitluspäeval ei saanud tervislikel põhjustel kohal viibida raamatu koostaja ja teksti toimetanud Peeter Lasting, aga oma tähelepanekuid jagasid teised kaasautorid.

Kalju Kuusik, kes seotud Lepistu kooliga aastatel 1946-1948, ergutas koosviibijaid koguma ajaloomaterjali, kokku panema sugupuusid. Tänapäeval, digiajastul, on materjal justkui koju toodud. Vaja oleks ainult natuke nende kasutamiseks teadmisi, et sellest välja noppida endale vajalik osa.

Marje Toom (Nurk), kes lõpetas Lepistu kooli 2000. aastal, sai trükisooja raamatut käes hoida esimeste hulgas ning jõudnud selleks päevaks seda lugedagi. Sõnavõttus pööras ta suuremat tähelepanu raamatu esimesele poolele, mis avas tema jaoks justkui uue maailma. Lood eelkäijatest, kes samuti kulanud koolimaja põrandalaudu, valgustasid saladuste maailma, millest seni vähe räägitud.

Vilistlane Aivar Kroonmäe (1967-1971) tunnistas, et tema kooliaega rikastasid suures koguses krutskid, mis aga jäid sel korral paberile panemata. Temal on käsil teised tõsised tegemised. Nimelt kutsub ta rahvast üles 3. mail toimuval „Teeme ära“ talgutepäeval võtma kaasa rehad ja saed ning tulema korrastama Lepistu kooli parki. Kui kõik läheb plaanitult, ava-

takse 1. juunil mälestuskivi Vabadussõjas langenud Lepistu valla kodanike auks. Teeme teoks selle, millest unistasid 75 aastat tagasi meie esivanemad!

Ainu Kõõts, kes oli viimane kooli direktor, tänas kõiki vaevanägijaid. Ta võttis kokku tehtu – raamatutega „100 aastat Luhametsa küla Võrumaal“ ja „100 aastat Lepistu koolimaja Võrumaal“ on püstitatud justkui kaks ausammast.

Kalle Nurk

Aivar Kroonmäe (vasakul) kutsub kõiki tulema Lepistu kooli parki korrastama ja mälestuskivi avamisele.

TSOORU MÄLUMÄNGURITE VIIES HOOAEG

Tsooru mälumängur 2014 lõppvõistlusele kogunes nelikümmend huvilist, et anda endast parim.

Foto: Kalle Nurk

Vaevalt said Lepistu kooli mälestusteraamatu esitlusel osalejad oma jutud räägitud ning raamatud kätte, kui rahvamaja saali kogunes neliteist võistkonda mälumängureid viimase etapi küsimustele vastuseid otsima. Kuni viimaste küsimusteni polnud kindel, keda pärjatakse võitjatiitliga. Kaks ja pool tundi anti ajudele tööd, enne kui kohtunikud Ene Viimne ja Ülari

Lauk kuulutasid Palupera võistkonna päeva parimaks ning andsid üldkokkuvõttes Tsooru mälumängur 2014 võitjatiitli üle Eili ja Tõnu Vallingule.

Kiidusõnu koos mälestusmeenetega jagati ka teistele. Laiali mindi teadmise, et oktoobrikuus algab kõik otsast peale. Seekord juba Tsooru mälumängur 2015 tiitlile.

MÄRTSIKUU KUI ÜLEVAAATUSKU

LAUATENNISE MEISTER 2014

Tsooru karikale

	1	2	3	4	5	6	7	8	Koht
1 KALLE NURK	■	2:1	1:2	1:2	1:2	2:1	1:2	1:2	5.
2 MAIRO LOOS	1:2	■	1:2	0:2	1:2	1:2	2:0	2:0	6.
3 JANEK SISAS	2:1	2:1	■	0:2	0:2	2:0	2:0	2:1	3.
4 EERIK PAAS	2:1	2:0	2:0	■	2:0	2:0	2:0	2:0	1.
5 LEHO LAIDVER	2:1	2:1	2:0	0:2	■	2:0	2:0	2:0	2.
6 LAURI KEEROV	1:2	2:1	0:2	0:2	0:2	■	2:1	2:0	4.
7 KÜLLO KENDER	2:1	0:2	0:2	0:2	0:2	1:2	■	2:0	7.
8 RANDO VENT	2:1	0:2	1:2	0:2	0:2	0:2	0:2	■	8.

Märtsikuus Tsooru rahvamajas tegevust jätkus. Kuu alguses Tsooru külateatri esietendusele Kraavihallid järgnesid nädala pärast Lepistu koolimaja tutvustav raamatu esitlus ja mälumängurite lõppakord. Kuu lõpus toimus lauatenniseturniir, kus mängiti Tsooru karikale. Kas viimasest kujuneb uus jõukatsumiste traditsioon Tsoorus, näitavad järgnevad aastad. Igatahes huvi on olemas.

23. märts kujuneski tõeliseks sportlikuks päevaks, kus high lausa väänati särgist välja. Lauatennise võistlustabelis hakkas Eerik Paas tasapisi võitudega esimeseks nihkuma, kuid mitmel teisel sai lõppjärjestus paika alles omavahelisi mängu arvestades. Nii tasa-

vägised ja võrdväarsed olid seekord mängijad. Võidukarika viiski naabervalda Eerik Paas. Hõbedase karika võitis Leho Laidvere Kaika kandist. Tsoorulaste au kaitses kolmanda koha vääriliselt Janek Sisas. Eks ole tsoorulaste huvi lauatenise vastu saanud alguse Lepistu koolist. Selle tõestuseks on ka see, et lauatenise laud on saanud päranduseks koolilt. Üks nendest pärineb isegi 1970. aastatest. Ajahambast puratud laudadele lisaks oli aeg rahvamajale uus kokkupandav laud soetada. Edukat treenimist, sest aasta pärast märtsikuu koolivaheajal jagatakse uusi karikaid!

Tsooru karikale lauatenises mänginud kaheksa võistlejat: Kalle Nurk (vasakult), Mairo Loos, Leho Laidver, Lauri Keerov (Leho seljataga), Eerik Paas, Janek Sisas, Rando Vent ja Küllö Kender.

Märtsikuu sai määravaks ka rahvatantsijatele. Tsooru naisrahvatantsurühm Koidukiir otsustas ka osa võtta tantsupeole eelnenud ülevaastustest, pääsemiseks 4.-6. juulil toimuvale tantsupeole. Varem pole naisrühm üldtantsupeol käinud ning sellepärast võeti treeningtunde tunduvalt tõsisemalt.

Tsooru segarahvatantsurühm on varasematel aastatel siiski olnud Tallinnas esindatud, kuid liikmete vähesus on viimasel ajal sinna jõudmise pannud küsimärgi alla. Nii võeti kavalus appi ja ühineti samade probleemide küüsis oleva Mõniste segarahvatantsurühmaga. Ka treeningtunnid jagati pooleks. Nädalas ühel õhtul sõideti Kuutsi rahvamajja ja teisel õhtul võõrustati külalisi omas majas. 31. märtsil toimus viimane ettetantsimine. Nüüd ootavad mõlemad rühmad 8. mail saabuvat lõppotsust. Kui Tallinna ei pääse, ega siis pidu pidamata jää. Ettevalmistused käivad 18. mail toimuvaks Tsooru laulu- ja tantsupeoks.

Võib öelda, et tänavu aasta märtsikuu kujunes Tsooru rahvamajas justkui üheks ülevaatuskuuks.

Kalle Nurk
Tsooru rahvamaja juhataja

TSOORU OODATAKSE UUSI TUULI

Tsooru ja teda ümbritseva seitsme küla südamed küll tuksuvad, kuid jätvavad lööke vahele. Siin-seal antakse mõni elule ergutav tõuge, kuid sellest ei piisa. Kümnekond aastat tagasi tehtud Tsooru arengukavale järgnes mõned aastad seltsingute aktiivne ühistegevus, kuid siis soikus. Kahe viimase volikogu valitsusaja vältel on püütud siinkandis omaette nokitada ning midagi suuremat korda saata. Puudus aga terviklik läbimõeldud tegevuskava. Tsoorus oleks rohkem tarvis uusi tuuli ja tõukeid, mis virgutaks inimesi tegutsema ja elule uut mõtet andma.

Mitte ainult ülalnimetatud külad ei seisa probleemi ees. Samasugune olukord valitseb valla igas nurgakeses. Möödunud sügisel valitud uus vallavolikogu ja vallavalitsus otsivad tekkinud olukorrast väljapääsu. Suuremat tähelepanu on hakatud pöörama märkamisele.

Oma silm on kuningas. Nii valiski Antsla vallavolikogu märtsikuu istungi kohaks Tsooru rahvamaja. Enne seda külastati ka Lepistu koolimaja, mis oli viimastel aastatel valmistanud tublisti peavalu ning nüüdseks saanud soovitud lahenduse. Maja on leidnud peremehe, kel tahtmist hoonele rakendus leida ja ühtlasi ka Roosiku külaellu muutusi tuua. Päevakorra viimane punkt puudutas tsoorulasi. Teksti autor andis lühikese kokkuvõtliku ülevaate viimase paarikümne aasta Tsooru kandi tegemistest ja hetke olukorrast. Volikogu oli valmis kuulama ka teiste tsoorulaste arvamusi kuidas edasi minna ja millised probleemid vajavad esmajärjekorras lahendamist. Kuid võta näpust. Saalinurka oli istuma sättinud ainult mõned kohalikud elanikud.

Külaelanikud märtsikuus Tsooru rahvamajas toimunud vallavolikogu istungit kuulamas.

Külavanem Arvo Tamm tõstas üles kaupluste juures asuva parkla halva seisukorra ning leidis, et maikuisse planeeritava segakoori Hilaro esinemise Tsooru kolhoosi kontorihoones peaks ära keelama. Ta leidis, et kontori seisukorrale avalik tähelepanu pööramine toob piirkonnale rohkem kahju kui kasu. Jarek Jõela täiendas sõnavõttu, et tema käes on hoiul kontori ekspertiisimaterjalid, milles on välja toodud

hoone ripplagede ohtlikkus. Volikogu esimees Kurmet Mürsepp lubas, et parkla küsimus lahendatakse juba tänavuse teedehoiu kavaga ning ka kontori küsimuses püütakse selgus luua.

Üldkokkuvõttes loeti väljasõiduistung kordaläinuks. Mõned volinikud püüdsid meenutada, millal Tsooru kanti viimati külastasid ning olid rahul, et said siinse eluga lähemalt tutvuda. Kas istungid jõuavad ka teistesse piirkondadesse, sellest esialgu juttu ei teatud. Arvestades aga tsoorulaste tagasihoidlikku esindatust, võib järeldada, et inimesed on leppinud tekkinud olukorraga ja jäänud äraootavale seisukohale.

Kalle Nurk
vallavolikogu liige

TSOORU TANTSU-LAULUPÄEV KOOS KEVADLAADAGA

Tsooru kandi külavanemad ja seltsingute esindajad on viimastel kuudel juba paaril korral koos käinud. Koos korraldatakse 18. mail toimuvat Tsooru tantsu- ja laulupäeva ning kevadlaata. Ürituse mõte sai alguse mööda Võrumaad tuuritava segakoori Hilario dirigendilt Silja Otsarilt. Tema on kandnud hoolt muusikalise taseme kujundamise ja repertuaarivaliku eest kogu Hilario tegutsemise aja jooksul. Tema otsis mööda Võrumaad esinemiskohti, külastas endist Tsooru kolhoosi kontorit ja tegi ettepaneku koosolekute saali võlvide all kontsert korraldada.

Et peale laulu kõlaks ka pillimäng, sõidab kohale Parksepa puhkpilliorkester Kungla Väino Repi dirigeerimisel. Tantsijatest on tulemas Võru segarahvatantsurühm Kannel ja naisrahvatantsurühm Tsõõr ning laste tantsurühm Tsõõrike Maie Pau juhendamisel. Läbirääkimised käivad Mõniste ja Urvaste taidlejatega. Kõrvale ei jää ka meie isetegevuslased. Päev algab aga kevadlaadaga. Esimesed taime müüjad on end juba registreerinud. Jääb vaid soovida ettevalmistuste ladusat kulgemist ja külapäeval ilusat kevadilma.

Kalle Nurk

TEEME ÄRA! TALGUPÄEVAD

26. aprillil korrastustööd rahvamaja ja kolhoosi kontori ümber.

3. mail korrastustööd

* Lepistu kooli pargis

* Lepistu koolimajas

* Tsooru pargis ja küla teede ääres

* Savilöövi potitehases

SAUNASKÄIK

„Saunaskäik“ Lasva näiteringi esituses.

Reedel, 9. mail kell 20 toimub Tsooru rahvamajas emadepäeva eelne puhkeõhtu. Enne kui ansambel Günf pillid mänguvalmis seab, peavad Lasva näitlejad maha toreda külasaunapäeva. Lavastaja Pille Täht on Jaan Rahmani näitemängu Sann põhjal kirjutanud lühinäidendi Saunaskäik.

12. aprillil Võru Kandles toimunud 10. Kagu-Eesti maateatripäeval said kiidukirja lavastusest Saunaskäik Selgur Sepp, Helgur Hirv ja Janek Teesalu muheda ansamblimängu eest ning Selgur Sepp lavalise kohaloleku ja täpsuse eest.

ÖNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI

87	PUURA	LEHTE	14.04.1927	Litsmetsa küla
87	MÖTTUS	HARALD	09.04.1927	Luhametsa küla
85	JÄNES	KARL	19.04.1929	Piisi küla
78	POST	HEINO	30.04.1936	Luhametsa küla
78	MÖTUS	KOIDULA	20.04.1936	Tsooru küla
74	KUZMINA	EHA	11.04.1940	Roosiku küla
72	KASAK	LEIDA	02.04.1942	Luhametsa küla
72	PUKSA	ANNE	08.04.1942	Tsooru küla
71	MUST	LEILI	15.04.1943	Tsooru küla
69	KOIDUSAAR	VIVI-AILI	04.04.1945	Tsooru küla
61	VÖRO	ILME	13.04.1953	Viirapalu küla
60	NUMMERT	RAIVO	06.04.1954	Litsmetsa küla
59	HILLAK	ALEKSANDER	29.04.1955	Tsooru küla
58	SISAS	OSKAR	01.04.1956	Tsooru küla
56	NURK	KALLE	27.04.1958	Roosiku küla
56	LINDPERE	HETTI	12.04.1958	Tsooru küla
55	MÖTTUS	SULEV	26.04.1959	Luhametsa küla
54	SILD	TOOMAS	29.04.1960	Kikkaoja küla
50	KARJUS	MÄRT	05.04.1964	Tsooru küla

Tsooru kandi rahva teabeleht

KÜL A L E H T

Väljaandja: MTÜ Tsooru Koidukiired

Kuulutused ja kaastööd: kalle@antsla.ee

Toimetaja Kalle Nurk tel: 5193 0084

Külaleht Internetis: <http://tsoorukant.planet.ee>